

Ministerstvo zhoršilo výhled ekonomiky

Česká ekonomika letos mírně oslabí a růst spotřebitelských cen bude vyšší, než se dosud očekávalo. Hrubý domácí produkt (HDP) letos klesne o 0,5 procenta a průměrná celoroční inflace by měla být 10,4 procenta, oznámilo včera ministerstvo financí (MF) ve své nové makroekonomické prognóze.

V listopadu úřad očekával pokles HDP o 0,2 procenta a roční inflaci 9,5 procenta.

Ministerstvo předhodnotilo očekávaný vývoj HDP s ohledem na pokles spotřeby domácností ve druhé polovině loňského roku, uvedl ministr financí Zbyněk Stanjura (ODS). Předpokládá ale, že recese v Česku bude jen krátká, první známky hospodářského oživení očekává už ve druhém čtvrtletí letošního roku.

„Ekonomika na konci loňského roku prošla a nyní stále prochází mírnou recesí v důsledku vysokých cen,“ řekl Stanjura. Zdůraznil, že pláno-

Ekonomika na konci loňska prošla a stále prochází mírnou recesí v důsledku vysokých cen

Zbyněk Stanjura

vaná konsolidace veřejných financí se v makroekonomických číslech začne projevovat až příští rok.

S poklesem ekonomiky o zhruba půl procenta počítá třeba i Mezinárodní měnový fond. Podle některých analytiků však má česká ekonomika pokles za sebou a již v prvním

	Jak si vede hospodářství		
	r. 2021	r. 2022	r. 2023 (odhad)
Růst HDP	3,6	2,3 (odhad)	-0,5
Inflace	3,8	15,1 (výsledek)	10,4
Nezaměstnanost	2,8	2,4 (odhad)	3,2

Zdroj: MF ČR, ČSÚ

kvartálu by mohla mírně růst. Centrální banka svou novou prognózu zveřejní za týden.

Lidé kvůli drahotě omezují spotřebu

Vysoká inflace, která loni dosáhla 15,1 procenta, byla podle Stanjury hlavním důvodem poklesu reálné spotřeby domácností, který se projeví i v letošním poklesu HDP. Ministerstvo financí odhaduje, že letos reálná spotřeba domácností klesne o 2,2 procenta,

v listopadu odhadovalo pokles o 0,8 procenta.

Stanjura také upozornil, že se recese neprojevuje na trhu práce. Nezaměstnanost by se podle něj měla letos zvýšit jen na 3,2 procenta z loňských 2,5 procenta. Proti listopadové predikci se odhad letošní nezaměstnanosti zvýšil o 0,1 procentního bodu.

Podle ministerstva tak bude přetrvávat napětí na trhu práce spojené s nedostatkem pracovníků, i když ten částečně kompenzují uprchlíci z Ukrajiny.

Zadlužení vzrostlo

Veřejné finance loni skončily se schodkem 3,6 procenta HDP.

Státní dluh se zvýšil na 44,6 procenta HDP ze 42 % v roce 2021, míra zadlužení je tak nejvyšší od vzniku Česka.

Pro letošek ministerstvo očekává deficit veřejných financí 4,2 % HDP a zvýšení dluhu na 45,8 % HDP.

Letošní schodek veřejných financí by měl být podle Stanjury vysoký kvůli kompenzacím za vysoké ceny energií. Dopad těchto opatření půjde blíže odhadnout až v dubnu.

Vláda chystá konsolidační balíček, který by měl snížit strukturální deficit nejméně o procento HDP, tedy zhruba o 70 miliard Kč. „Příští rok by se tak schodek rozpočtu měl dostat pod tři procenta HDP,“ řekl Stanjura.

Napětí na trhu práce bude dál tlačit na růst mezd, který by měl nominálně dosáhnout 7,5 procenta. Ministerstvo ale předpokládá, že zvyšování mezd přesto nepokryje inflaci a reálná mzda po loňském propadu o 7,6 procenta letos poklesne o 2,6 procenta.

Za nejvážnější riziko makroekonomické predikce Stanjura označil další vývoj ruské války proti Ukrajině. Predikce ale podle něj vychází ze scénáře, že se Evropě podaří nahradit ruské dodávky ropy a plynu, tak jako se to podařilo před nejhorší zimou. (svj, ČTK)

Hospodám na maloměstě a venkově zvoní hrana

Vlastní zpráva

Hospody na maloměstě a venkově zažívají od konce loňského roku krušné časy. Při započtení inflace se jejich tržby v závěru loňského roku propadly až o třetinu oproti stejnému období v předcovidovém roce 2019.

„Ukazuje se, že v gastronomii je Praha stát ve státi. Pokud se na venkově snaží držet koncept české hospody, tak směřují k tomu, že skončí,“ prohlásil Luboš Kastner, restaurátor a zástupce gastronomů v Asociaci malých a středních podniků a živnostníků ČR.

Zatímco tržby restaurací v Praze v posledním loňském čtvrtletí stouply o 35 procent a v krajských městech o 22 procent, u měst s méně než 20 tisíci obyvateli už mírně klesly. U obcí s méně než 5000 obyvateli pak činil propad přes osm procent.

Vyplývá to z analýzy poskytovatele pokladních systémů, společnosti Dotykačka. V tržbách je ovšem započtena i inflace z posledních let, která v součtu znamenala zdražení o více než 20 procent, takže ve skutečnosti se na maloměstě a venkově jedná o propad až o třetinu.

„Restauraci jsem v prosinci uzavřela, protože kšefty neby-

Ilustrace: foto ČTK – Jan Halasák

ly. Dlouho jsme se snažila nezdražovat obědy ani pivo, ale o pár korun jsem nakonec musela. Zákazníci moc nechozí a když už přišli na oběd, stávalo se, že si dali například špagety a chtěli dva talíře,“ říká Právu provozovatelka

jedné menší restaurace v Třeboni.

Řízek měl s sebou

„Otevřu zase na jaře, ale pokud lidi nebudou chodit, tak s provozováním skončím. Finančně je to neúnosné a je hod-

ně vidět, že lidé šetří,“ dodala. Lidé si podle ní dávali k obědu většinou hotová jídla, dražší minutky už ne, a večere byly bídné. „Stalo se mi dokonce, že přišel pán na pivo a s sebou měl řízek s chlebem,“ vyhlížela.

„Obědy jsou na polovičku,

pivní kultura na nule,“ potvrdil majitel vyhlášené restaurace Na Žabinci v Telči Josef Beňo. V pětitisícovém městě na Vysočině jsou na tom podle jeho slov restauratři vesměs stejně.

„Obědy se možná ještě jakž takž vrátí, ale chození na pivo,

tak jak jsme ho znali, kdy byly hospody večer narvané, už ne,“ podotkl.

Týdenní řád podle něj vypadá takto: po odpoledních ucucává jedno dvě piva několik seniorů, ve středu je doplní dámské dýchánky. A večer bývá prázdné. „Někdy i o víkendech,“ podotkl.

Podle jeho slov byl prvním hřebíčkem do rakve pivařů zákaz kouření, tečku za plnými hospodami pak udělal druhý covidový lockdown.

„Tehdy si všichni nakoupili chlazení a vyklí si popijet po garážích,“ popsal majitel telčského podniku. Nynější vysoká inflace už jen trend posílila. Lidé si ale rovněž zvykli častěji jíst v různých bistrech a stánkách.

Až o 15 procent klesly tržby majitelce zámečkové restaurace v Horšovském Týně na Domažlicku. „Lidé chodí méně na obědy, možná i trochu z pohodlně. Přes týden máme večer většinu stolů prázdných a hosty vyhlížím, víkendy jsou ale dobré,“ popsala majitelka Veronika Baumannová. Průměrná útrata za oběd včetně nápoje, který si ovšem každý nedá, byla podle průzkumu Sodeo loni v prosinci 180,40 Kč. Nejdražší byly obědy v Praze, v průměru za 203,50 Kč. Nejlevnější se obědvalo na Vysočině a v Ústeckém kraji, kde cena překročila 161 korun. (tov, kal, pch, mrak)

Ekonom: Pokles je za námi, čekám mírný růst

(Pokračování ze str. 1)

Výrazně vyšší pak loni byla inflace, což se podepsalo zejména na již více než rok trvajícím poklesu reálné spotřeby domácností. Proto jsme v posledních dvou čtvrtletích na rozdíl od Německa vykázali mírný ekonomický pokles. Letos nám ale rostoucí německá ekonomika pomůže.

■ Kdy podle vás přijde oživení?

V souladu s naší prognózou z konce října byla recese v tuzemské ekonomice pouze mírná a čítala poslední dvě čtvrtletí loňského roku. Podle zveřejně-

ných dat klesla reálně za třetí čtvrtletí proti tomu druhému o dvě desetiny procenta, za závěrečné čtvrtletí to odhadujeme na snížení o 0,3 procenta. Za první letošní kvartál čekáme plus desetinu procenta. Recese tak byla pouze technického charakteru. V pravém slova smyslu o recesi hovořit nemůžeme.

■ Dá se teď hovořit o takzvané stagflaci, kdy pokles ekonomiky provází vysoká inflace? Zažili jsme už v minulosti něco podobného?

Termín stagflace by se celkem hodil. De facto bude letos ekonomika stagnovat, námi

předpokládaný růst o tři desetiny procenta nic jiného není, a zároveň budeme nadále čelit

vysoké inflaci. Do značné části kvůli dražším energiím a potravinám. Termín stagflace pochází ze 70. let minulého století, kdy svět čelil něčemu podobnému – ropným šokům, což se dá srovnat se současnou energetickou krizí, a v souvislosti s tím s vysokou inflací.

■ Proč se vlastně ekonomové stagflace tolik bojí? A jak se z ní dostat ven?

Stagflace je nepříjemná v tom smyslu, že ohrožuje sociální smír, drtivě totiž dopadá především na domácnosti. Typicky v podobě vysoké inflace, a tedy ztráty kupní síly peněz včetně

úspor, na straně druhé ekonomická stagnace či dokonce hospodářský pokles znamená vzestup nezaměstnanosti. To se nastěší dnes neděje, trh práce zůstává silný. Máme nejnižší míru nezaměstnanosti v celé EU. Nezaměstnanost podle nás vzroste pouze kosmeticky, a to v průběhu prvních měsíců letošního roku. Podíl nezaměstnaných zůstane zřejmě pod čtyřmi procenty.

Navíc je se stagflací problém ten, že se v této situaci velmi těžko bojuje s vysokou inflací standardními nástroji, tedy vyššími úrokovými sazbami. Zna-

mená to totiž ještě utlumenější výkon ekonomiky. Tomuto dilematu jsme konečně čelili v loňském roce i tady u nás. Setkávali jsme se s názory, že v této situaci zvýšení sazeb škodí.

■ Měla by podle vás ČNB znovu zvyšovat sazby?

Obávám se, že správný okamžik pro zvýšení sazeb již centrální banka promeškala. Teď již zvyšování sazeb příliš smyslu nedává. Bude to ale znamenat, že současná úroveň relativně vysokých sazeb tady s námi může být delší dobu, což ve svých vyjádřeních konstatují i centrální bankéři.

Fiala kvůli inflaci jednal s Michlem

Premiér Petr Fiala (ODS) se včera setkal s guvernérem České národní banky (ČNB) Alešem Michlem.

„S guvernérem Michlem jsem mluvil o vztazích mezi vládou a centrální bankou a o tom, jak společným úsilím můžeme snížit inflaci,“ potvrdil Fiala.

Michl pak na Twitteru ocenil

profesionální vztahy mezi centrální bankou a kabinetem a vzájemný respekt k nezávislosti.

Meziroční tempo růstu cen v Česku loni dosáhlo 15,1 procenta, inflace tak byla druhá nejvyšší od roku 1993. Letos by podle ministerstva financí měla inflace zpomalit na 10,4 procenta. (ČTK, zr)

Legislativní rada proti rozdělení ČEZ

Legislativní rada vlády včera nedoporučila kabinetu přijmout pasáž novely zákona o přeměně obchodních společností a družstev, která se zabývá možným rozdělením pološtátní energetické společnosti ČEZ.

Uvedl to ministr pro legislativu a předseda rady Michal Šalomoun (za piráty).

Většinovým akcionářem ČEZ je stát, který prostřednictvím

ministerstva financí drží zhruba 70 procent akcií. Premiér Petr Fiala (ODS) dříve sdělil, že vláda uvažuje o restrukturalizaci ČEZ, přičemž jednou z možností je rozdělení firmy.

Podle jednoho z navrhovaných ustanovení novely předložené ministerstvem spravedlnosti by ke schválení rozdělení jakékoliv akcionář společnosti strategického zájmu s nerovno-

měrným výměnným poměrem stačilo 85 % hlasů akcionářů přítomných na valné hromadě. Valná hromada by se tak mohla usnést za přítomnosti akcionářů reprezentujících přes dvě třetiny základního kapitálu.

„Stát by si tak mohl sám rozhodnout na valné hromadě o případném rozdělení ČEZ,“ upozornil včera minoritní akcionář ČEZ Michal Kříž.

Šalomoun řekl, že novela je především transpozicí evropské směrnice. „Zmíněné ustanovení s touto transpozicí nesouvisí, ale součástí novely zákona je. Zatímco k transpozici evropské směrnice rada vlády neměla žádné vážnější výhrady a vláde ji doporučila k přijetí, u zmíněné pasáže výhrady měla a vláde přijetí této pasáže nedoporučila,“ uvedl. (ČTK, zr)